

คู่มือการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน

เรื่อง	สาระสำคัญ	อ้างอิง
<p>๑. แผนปฏิบัติการ</p>	<p>คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้ออกประกาศ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้ใช้แผนปฏิบัติการ ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓ เพื่อให้เป็นกรอบและแนวทางในการแก้ไข ปัญหายาเสพติดในภาพรวมของประเทศ โดยเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบาย ของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา ประกอบด้วย ๕ มาตรการ ดังนี้</p> <p>๑.๑ มาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศ หน่วยงานรับผิดชอบหลัก เช่น กระทรวงกลาโหม (กองบัญชาการกองทัพไทย, กองทัพบก, กองทัพเรือ), กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง), สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, สำนักงานกฤษฎีกา (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร)</p> <p>๑.๒ มาตรการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, กระทรวงยุติธรรม, กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง), กระทรวงกลาโหม, สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ, กระทรวงการคลัง, กระทรวงสาธารณสุข</p> <p>๑.๓ มาตรการป้องกันยาเสพติด หน่วยงานรับผิดชอบหลัก เช่น กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, กรมการพัฒนาชุมชน, กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น), กองอำนวยการ รักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร, สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด</p> <p>๑.๔ มาตรการบำบัดรักษายาเสพติด หน่วยงานรับผิดชอบหลัก เช่น กระทรวงสาธารณสุข, กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัด กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, กรมการพัฒนาชุมชน, กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น), กระทรวงยุติธรรม (สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, กรมคุมประพฤติ)</p> <p>๑.๕ มาตรการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ หน่วยงานรับผิดชอบหลัก เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, กระทรวงสาธารณสุข, กระทรวงมหาดไทย, กระทรวงกลาโหม, สำนักงานตำรวจแห่งชาติ</p>	<p>ประกาศ คณะกรรมการ ป.ป.ส. ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓</p>

เรื่อง	สาระสำคัญ	อ้างอิง
<p>๒. กรอบแนวคิด</p>	<p>๒.๑ ปรับกระบวนทัศน์ใหม่ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งจะนำมาปรับใช้กับบริบทของสถานการณ์ปัญหาของประเทศ เพื่อมุ่งหวังให้ระดับความรุนแรงของปัญหาเสพติดในสังคมไทยลดลง นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์สุดท้าย นั่นคือ “สังคมไทยปลอดภัยจากยาเสพติด” โดยมุ่งแก้ไขปัญหาเสพติดให้อยู่ในระดับที่ไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารประเทศ</p> <p>๒.๒ แก้ไขปัญหาเสพติด “แบบองค์รวม” ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่สืบเนื่องจากปัญหาทางสังคมอื่น ๆ อาทิ ปัญหาครอบครัว ปัญหาความยากจน ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม ปัญหาทางการศึกษาหรือทักษะการใช้ชีวิต รวมถึงปัญหาสภาพแวดล้อมที่มีความเกี่ยวเนื่องกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้น การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด จึงถูกปรับกรอบการมองการแก้ไขปัญหาเสพติดเป็นลักษณะ “องค์รวม” ที่จำเป็นต้องแก้ไขปัญหาร่วมกับปัญหาในมิติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการบูรณาการการแก้ไขปัญหามิติต่าง ๆ ร่วมด้วย เพื่อสนับสนุนต่อผลสำเร็จของปัญหาปลายทาง คือ ยาเสพติด รวมทั้งบูรณาการฐานข้อมูล กลยุทธ์ ทั้งมิติการป้องกันปราบปราม บำบัดรักษาเสพติด ความร่วมมือระหว่างประเทศ และการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วม เพื่อผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมต่อการสร้างสังคมปลอดภัยจากยาเสพติด</p> <p>๒.๓ แก้ไขปัญหาเสพติดตั้งแต่</p> <p>ต้นทาง คือ พื้นที่แหล่งผลิต โดยการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อยุติบทบาทของแหล่งผลิตภายนอกประเทศ รวมถึงการสกัดกั้นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ไม่ให้เข้าสู่แหล่งผลิต การสกัดกั้นการลักลอบนำเข้าส่งออกยาเสพติดตามแนวชายแดน การสกัดกั้นตามจุดตรวจ/จุดสกัดของเส้นทางคมนาคมและพื้นที่ตอนใน รวมถึงการปราบปรามยาเสพติดในแหล่งพักเก็บยาเสพติดภายในประเทศ และการสร้างอาสาป้องกันตามหมู่บ้าน/ชุมชนตามแนวชายแดน</p> <p>กลางทาง คือ การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม การปรับสภาพแวดล้อม ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม แต่ละบุคคล</p> <p>ปลายทาง คือ การดูแลผู้ใช้ ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด ให้เข้าถึงการบำบัดรักษา การใช้มาตรการทางเลือก รวมถึงการติดตามและให้โอกาส การยอมรับจากสังคม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต</p> <p>๒.๔ ยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งเน้นให้คนทุกกลุ่มเป้าหมายปลอดภัยจากยาเสพติด ทั้งจากการป้องกันเพื่อไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับวงจรค้ายาเสพติด ทั้งมิติการค้าและการเสพ ให้เกิดความปลอดภัยจากปัญหาสุขภาพ และความปลอดภัยจากผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ในสังคม รวมทั้งการคำนึงถึงประโยชน์และความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ</p>	<p>ประกาศ คณะกรรมการ ป.ป.ส. ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓</p>

เรื่อง	สาระสำคัญ	อ้างอิง
<p>๓. เป้าหมาย ดำเนินการ</p>	<p>๓.๑ สร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในทุกระดับ ทุกกลไก เพื่อยุติแหล่งผลิตยาเสพติดภายนอกประเทศด้วยกลไกทางการทูต การข่าว และการปฏิบัติการข้อมูลข่าวสารอย่างเหมาะสม</p> <p>๓.๒ บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อตัดวงจรการค้า ยาเสพติด ทั้งระดับเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติด ผู้มีอิทธิพล เจ้าหน้าที่รัฐ และผู้ค้ารายย่อยในระดับพื้นที่ที่สร้างความเดือดร้อนให้กับ ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน</p> <p>๓.๓ ลดปัจจัยด้านความต้องการยาเสพติด ด้วยการตัดวงจร การเพิ่มขึ้นของผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ การบำบัดรักษาผู้เสพ และป้องกันกระทำผิดซ้ำ รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันให้กับบุคคล ชุมชน และสังคม ให้ความรู้ถึงภัยยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการเกิด ผู้เสพและผู้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดรายใหม่</p> <p>๓.๔ สร้างความสงบและความปลอดภัยจากยาเสพติดในระดับ หมู่บ้าน/ชุมชน โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง และสนับสนุนภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง และสร้างพื้นที่ ปลอดภัยจากยาเสพติด</p> <p>๓.๕ กำหนดกลไกการควบคุมพืชเสพติดที่รัดกุม เพื่อให้มี ส่งผลกระทบต่อทางสังคม ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างเคร่งครัด รวมทั้งผลักดัน สนับสนุนการศึกษาวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีการใช้ พืชเสพติดทางการแพทย์</p>	<p>ประกาศ คณะกรรมการ ป.ป.ส. ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓</p>
<p>๔. จุดเน้นดำเนินการ</p>	<p>๔.๑ สร้างกระแสสังคม ให้เกิดการตื่นตัวและมีส่วนร่วม ในการป้องกันยาเสพติด โดยการรณรงค์ในวงกว้างผ่านระบบเสียงตามสาย และโซเชี่ยลมีเดีย</p> <p>๔.๒ เสริมสร้างพื้นที่ปลอดภัย ในชุมชน สถานศึกษา และสถาน ประกอบการ เพื่อป้องกันประชากรกลุ่มเสี่ยงสูงให้ปลอดภัยจากยาเสพติด</p> <p>๔.๓ ปรับกระบวนการบำบัดรักษา ให้มีความยืดหยุ่น เหมาะสมกับสภาพของผู้ป่วยยาเสพติดแต่ละราย โดยคำนึงถึง ระยะเวลาที่สอดคล้องกับอาการ ผลกระทบที่จะเกิดต่อตัวผู้ป่วย ครอบครัว และสังคม</p> <p>๔.๔ ส่งเสริม ให้ครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา สถาน ประกอบการ มีส่วนร่วมกับสถานพยาบาลในการบำบัดรักษาผู้ป่วย ยาเสพติด โดยมีบทบาทเคียงคู่กันในกระบวนการบำบัดรักษา เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถปรับตัว และอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุข</p> <p>๔.๕ ลดการแพร่ระบาดของยาเสพติด ในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายแหล่งแพร่ระบาดรุนแรง เพื่อปราบปราม ผู้ค้า และเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>ประกาศ คณะกรรมการ ป.ป.ส. ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓</p>

เรื่อง	สาระสำคัญ	อ้างอิง
<p>๕. แนวทางดำเนินการ</p>	<p>โครงการ “ตำบลสีขาว ปลอดภัยยาเสพติด” มีเป้าหมายดำเนินการในพื้นที่ ๗,๒๕๕ ตำบลทั่วประเทศ และมีผลความสำเร็จในปี ๒๕๖๓ อย่างน้อยตำบลละ ๑ หมู่บ้าน โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้</p> <p>๕.๑ ใช้คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นกลไกหลักในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้</p> <p>(๑) ภารกิจ</p> <p>(๑.๑) สำรวจ จัดทำข้อมูลตามแบบประเมินหมู่บ้าน</p> <p>(๑.๒) จัดลำดับความสำคัญของปัญหาความต้องการ</p> <p>(๑.๓) ทำแผนแก้ไขปัญหาระดับหมู่บ้าน</p> <p>(๑.๔) ติดตาม ช่วยเหลือ ดูแลผู้ผ่านการบำบัด</p> <p>(๑.๕) การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายา</p> <p>(๒) วิธีการดำเนินงาน</p> <p>(๒.๑) ประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านและประชาคมค้นหาปัญหาความต้องการการแก้ไขปัญหายา</p> <p>(๒.๒) ใช้แบบประเมินเก็บข้อมูลหมู่บ้าน</p> <p>(๒.๓) เสนอแนวทางแก้ไขปัญหายา ร่วมกับชุดปฏิบัติการประจำตำบล</p> <p>(๓) ผลที่ได้จากการประชาคม</p> <p>(๓.๑) ข้อมูลบุคคลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด</p> <p>(๓.๒) ข้อมูลพื้นที่เสี่ยง (หมู่บ้าน โรงเรียน สถานประกอบการ)</p> <p>(๓.๓) ข้อมูลพฤติกรรมกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด</p> <p>(๓.๔) แนวทางในการแก้ไขปัญหายาและกติกาชุมชน</p> <p>(๔) แนวทางแก้ไขปัญหายาของหมู่บ้าน</p> <p>(๔.๑) แก้ไขปัญหารายบุคคล</p> <p>(๔.๒) ขจัดพื้นที่เสี่ยง สร้างพื้นที่ปลอดภัย</p> <p>(๔.๓) ควบคุมพฤติกรรมของบุคคล</p> <p>(๔.๔) ติดตามช่วยเหลือ สร้างอาชีพให้กับผู้ผ่านการบำบัด</p>	<p>แบบประเมินตามผนวก ก.</p>
	<p>๕.๒ ให้ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอแต่งตั้งชุดปฏิบัติการประจำตำบล ประกอบด้วย ปลัดอำเภอประจำตำบล เจ้าหน้าที่ตำรวจ พัฒนาการ เกษตรตำบล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ตามความเหมาะสม โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้</p> <p>(๑) ภารกิจ</p> <p>(๑.๑) ขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับตำบล</p> <p>(๑.๒) ตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดแผนบริหารจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นรายบุคคล</p> <p>(๑.๓) ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้กับคณะกรรมการหมู่บ้าน</p> <p>(๑.๔) บันทึกข้อมูลในระบบรายงานฯ กรมการปกครอง</p>	<p>๑. ขั้นตอนการดำเนินการ ผนวก ข.</p> <p>๒. คณะกรรมการหมู่บ้าน ผนวก ก.ค.</p> <p>๓. ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ผนวก ก.ง.</p>

เรื่อง	สาระสำคัญ	อ้างอิง
	<p>(๒) วิธีการดำเนินงาน</p> <p>(๒.๑) ให้ความรู้และคำแนะนำในการประชาคมและเก็บข้อมูล</p> <p>(๒.๒) ตรวจสอบความถูกต้อง และวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และชุมชน เพื่อสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน</p> <p>(๒.๓) ระดมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหารายบุคคล รายพื้นที่</p> <p>(๓) ผลที่ได้จากการดำเนินการ</p> <p>(๓.๑) ข้อมูลระดับตำบล แยกเป็นรายหมู่บ้าน/ชุมชน</p> <p>(๓.๒) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ถูกต้อง</p> <p>(๓.๓) นำข้อมูลไปใช้ในการแก้ไขปัญหาในระดับตำบล</p> <p>(๓.๔) ความร่วมมือจากประชาชน</p> <p>(๔) แนวทางแก้ไขปัญหาโดยชุดปฏิบัติการประจำตำบล</p> <p>(๔.๑) จัดทำแผนแก้ไขปัญหารายหมู่บ้าน/ชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - แก้ไขพื้นที่ (หมู่บ้าน โรงเรียน สถานประกอบการ) - แก้ไขตัวคน (เสี้ยม เสพ ติด ค้า ผลิต) - แก้ไขพฤติกรรม (ก่อ/ไม่ก่อปัญหา) <p>(๔.๒) แก้ไขปัญหารายหมู่บ้าน/ชุมชน ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นในพื้นที่</p> <p>๕.๓ แนวทางการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ</p> <p>(๑) นายอำเภอ มีภารกิจดังนี้</p> <p>(๑.๑) ให้คำปรึกษาชุดปฏิบัติการประจำตำบล อำนวยการ กำกับติดตามการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดในภาพรวมของอำเภอ</p> <p>(๑.๒) บูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ</p> <p>(๑.๓) สั่งการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในการกำกับของนายอำเภอ</p> <p>(๑.๔) แต่งตั้งชุดปฏิบัติการประจำตำบล</p> <p>(๑.๕) ร่วมแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายที่เกินศักยภาพตำบล</p> <p>(๒) วิธีการดำเนินงาน</p> <p>(๒.๑) อำนวยการแก้ไขปัญหา กำกับติดตามในที่ประชุมศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ</p> <p>(๒.๒) รับข้อเสนอจากชุดปฏิบัติการประจำตำบล ประสานงาน บูรณาการหน่วยงานระดับอำเภอ และบังคับใช้กฎหมาย</p> <p>(๒.๓) เสนอขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานระดับอำเภอ และระดับจังหวัด</p>	

เรื่อง	สาระสำคัญ	อ้างอิง
	<p>(๓) แนวทางแก้ไขปัญหาโดยศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ</p> <p>(๓.๑) วิเคราะห์ข้อมูลภาพรวมอำเภอ เพื่อนำไปจัดทำแผนการแก้ไขปัญหา</p> <p>(๓.๒) บูรณาการแผนงานของทุกส่วนราชการในอำเภอ</p> <hr/> <p>๕.๔ แนวการดำเนินงานของศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด</p> <p>(๑) ภารกิจ</p> <p>(๑.๑) อำนวยการ สั่งการ กำกับติดตามการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในภาพรวมของจังหวัด</p> <p>(๑.๒) บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด</p> <p>(๑.๓) สั่งการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในการกำกับของผู้ว่าราชการจังหวัด (เทศบาลนคร, เทศบาลเมือง)</p> <p>(๑.๔) ร่วมแก้ไขปัญหาที่เกินศักยภาพอำเภอ</p> <p>(๒) วิธีการดำเนินงาน</p> <p>(๒.๑) อำนวยการ สั่งการ สนับสนุนงบประมาณ กำกับติดตามในที่ประชุมศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด</p> <p>(๒.๒) ประสานงาน บูรณาการหน่วยงานระดับจังหวัด และบังคับใช้กฎหมาย</p> <p>(๒.๓) รายงานผลการดำเนินการและขอรับการสนับสนุนจากส่วนกลาง</p> <p>(๓) แนวทางแก้ไขปัญหาโดยศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด</p> <p>(๓.๑) วิเคราะห์ข้อมูลภาพรวมจังหวัด เพื่อนำไปจัดทำแผนการแก้ไขปัญหา</p> <p>(๓.๒) บูรณาการแผนงานของทุกส่วนราชการในจังหวัด</p>	

ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กรมการปกครอง
ส่วนปฏิบัติการพิเศษ สำนักอำนวยการกองอำนวยการรักษาความสงบ
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๘ ๕๐๐๒ ต่อ ๔๑๑, ๐๖ ๓๙๐๑ ๓๐๗๑

การประเมินหมู่บ้าน/ชุมชน

๑. มิติด้านกระบวนการหรือความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน และดัชนีชี้วัด

เป็นกระบวนการดำเนินการของหมู่บ้าน/ชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพติด โดยมีดัชนีชี้วัด ๑๐ ตัวชี้วัด เพื่อประเมินความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนเอาชนะยาเสพติด ประกอบด้วย

๑.๑ มีกลุ่มหรือองค์กรที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติดในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน เช่น คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ประสานพลังแผ่นดิน (๒๕ ตาสับประรด) ฯลฯ โดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร

๑.๒ กลุ่มหรือองค์กรที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติด ประชุมกันอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

๑.๓ มีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นลายลักษณ์อักษร และมีการประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน (ธรรมนูญหมู่บ้าน)

๑.๔ มีการจัดตั้งกองทุนเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น กองทุนแม่ของแผ่นดิน กองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนที่นำผลประโยชน์มาใช้แก้ไขปัญหายาเสพติด ฯลฯ

๑.๕ กองทุนเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด มีผลการดำเนินงานที่เข้มแข็ง เช่น ระดมทุนต่อยอด

๑.๖ มีการประชาคมเพื่อค้นหาและตรวจสอบผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด อย่างน้อย ๓ เดือน/ครั้ง

๑.๗ มีการนำผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด เข้ารับการบำบัดตามนโยบายของรัฐบาล (ค้นพบผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดต้องนำเข้าบำบัดรักษาทันที)

๑.๘ มีการติดตามผลและให้ความช่วยเหลือผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟู เช่น การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

๑.๙ มีการควบคุมดูแลไม่ให้มีแหล่งมั่วสุมในพื้นที่/จัดกิจกรรมเชิงป้องกันยาเสพติด อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

๑.๑๐ มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ร่วมกับกิจกรรมสาธารณสุขประโยชน์อื่น ๆ

สำหรับเกณฑ์ประเมินสถานะความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน จะแยกเป็น ๓ ระดับ คือ

ระดับ ๑ หมู่บ้านเข้มแข็งมาก (๑) คือ ผ่านตามเกณฑ์วัด ๘-๑๐ ตัวชี้วัด

ระดับ ๒ หมู่บ้านเข้มแข็งปานกลาง (๒) คือ ผ่านตามเกณฑ์วัด ๖-๘ ตัวชี้วัด

ระดับ ๓ หมู่บ้านเข้มแข็งน้อย (๓) คือ ผ่านตามเกณฑ์วัด ๑-๕ ตัวชี้วัด

๒. มิติด้านสภาพปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน และดัชนีชี้วัด

เป็นผลลัพธ์จากการดำเนินการตามกระบวนการหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด โดยมีดัชนีชี้วัด ๒ ตัวชี้วัด เพื่อประเมินสภาพปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ประกอบด้วยผู้ผลิต/ผู้ขายยาเสพติด และผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด

สำหรับเกณฑ์ประเมินสถานะหมู่บ้าน/ชุมชนจากสภาพปัญหาเสพติด จะแยกเป็น ๔ ประเภท คือ

สีเขียว : ก ไม่มีผู้ผลิต/ผู้ขายยาเสพติด และไม่มีผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด

สีเหลือง : ข ไม่มีผู้ผลิต/ผู้ขายยาเสพติด และมีผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดไม่เกิน ๓ คน ต่อประชากร ๑,๐๐๐ คน

สีแดง : ค ไม่มีผู้ผลิต/ผู้ขายยาเสพติด และมีผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดตั้งแต่ ๓ คน แต่ไม่เกิน ๕ คน ต่อประชากร ๑,๐๐๐ คน

สีส้ม : ง มีผู้ผลิต/ผู้ขายยาเสพติด หรือมีผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดเกิน ๕ คนขึ้นไป ต่อประชากร ๑,๐๐๐ คน

๓. แนวทางการประเมินหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด

ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด (ศอ.ปส.จ.) และศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ (ศป.ปส.อ.) รับผิดชอบในการดำเนินการประเมินหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดทั้ง ๒ ด้าน โดยด้านกระบวนการสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชน จะให้หมู่บ้าน/ชุมชนประเมินตนเอง (self-evaluation) โดยการประเมินสถานะหมู่บ้าน/ชุมชน กำหนดให้ดำเนินการปีละ ๒ ครั้ง ดังนี้

๓.๑ ครั้งที่ ๑ รอบ ๖ เดือนแรก (ตุลาคม-มีนาคม)

๓.๒ ครั้งที่ ๒ รอบ ๖ เดือนหลัง (เมษายน-สิงหาคม)

สถานะของหมู่บ้าน/ชุมชนที่ได้จากการประเมินทั้ง ๒ ด้าน สามารถเปลี่ยนแปลง ปรับขึ้น ลดลง คงเดิมได้ตามรอบของการประเมินแต่ละครั้ง

อนึ่ง การดำเนินงานหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด เป็นกระบวนการที่หมู่บ้าน/ชุมชนต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง กรณีผลการประเมินพบว่าหมู่บ้าน/ชุมชนใดมีความเข้มแข็งน้อยและเป็นสีแดง พื้นที่ดังกล่าวต้องเน้นหนักในการจัดการกับผู้ผลิต/ผู้ขายยาเสพติด และผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดอย่างเร่งด่วน

แบบประเมินหมู่บ้าน/ชุมชนด้านยาเสพติด

ศป.ปส.จ.....ศป.ปส.อ.....
 ตำบล.....หมู่บ้าน/ชุมชน.....

จำนวนประชากรทั้งหมดในหมู่บ้าน/ชุมชน.....คน

***** ประชากรที่อาศัยอยู่จริงในพื้นที่อย่างน้อย ๓ เดือน *****

๑. ประเมินสถานการณ์

๑.๑ ความเป็นอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน ปกติสุขหรือไม่ โปรดให้เหตุผลประกอบ

ปกติสุขดี ไม่ค่อยปกติสุข

ที่ตอบข้างต้นท่านดูจากอะไร/เพราะอะไร.....

๑.๒ โปรด ✓ ในช่องคำตอบ

หมู่บ้าน/ชุมชน “มีสภาพ” เหล่านี้หรือไม่	มี	ไม่มี
๑.๒.๑ มีกิจกรรม/เทศกาลที่แสดงออกถึงการร่วมแรงร่วมใจ		
๑.๒.๒ ช่วงจัดกิจกรรม/เทศกาล มีการเสพ/การค้ายาเสพติด		
๑.๒.๓ มีกิจกรรมส่งเสริม/อบรมสมาชิกของชุมชนมีอาชีพ/รายได้เพิ่ม		
๑.๒.๔ มีแหล่งที่เยาวชนชอบมั่วสุม		
๑.๒.๕ มีคนในชุมชนทะเลาะเบาะแว้ง แยกแยก แบ่งฝ่าย		
๑.๒.๖ มีกลุ่ม/บุคคลที่มีอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด		
๑.๒.๗ มีโรงเรียนใน/ใกล้ชุมชน (รัศมีไม่เกิน ๑ กิโลเมตร)		
๑.๒.๘ มีลานกีฬาใน/ใกล้ชุมชน (รัศมีไม่เกิน ๑ กิโลเมตร)		
๑.๒.๙ ชุมชนคึกคักตอนกลางคืน (กรณี queตอบว่ามี) คึกคักในลักษณะ.....		
๑.๒.๑๐ มีพื้นที่เฝ้าต่อการเสพยาเสพติด (เช่น มีมุมอับ มีที่รกร้าง) (กรณี queตอบว่ามี) เฝ้าต่อการเสพในลักษณะ.....		
๑.๒.๑๑ มีพื้นที่เฝ้าต่อการค้ายาเสพติด (เช่น มีทางเข้าออกหลายทาง) (กรณี queตอบว่ามี) เฝ้าต่อการค้าในลักษณะ.....		

๑.๓ ปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนท่านมีระดับความรุนแรงมากน้อยเพียงใด โปรดให้เหตุผลประกอบ

มีปัญหารุนแรงมาก มีปัญหาปานกลาง มีปัญหาน้อย ไม่มีปัญหายาเสพติด

ที่ตอบข้างต้นท่านดูจากอะไร/เพราะอะไร.....

๑.๔ ในหมู่บ้าน/ชุมชนของท่าน มี ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือไม่

๑.๔.๑ มีผู้เสพ มี.....คน ไม่มี

๑.๔.๒ มีผู้ค้า มี.....คน ไม่มี

๑.๔.๓ มีผู้ที่ทั้งเสพทั้งค้า มี.....คน ไม่มี

๑.๕ โปรตรระบุผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (เป็นผู้เสพ หรือผู้ค้า หรือทั้งเสพและค้า โปรตร ✓)

ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	เสพ	ค้า	เสพ+ค้า
๑) ชื่อเล่น.....ชื่อ-นามสกุล..... เลขประชาชน..... เพศ.....อายุ.....ปี ลูกใครหลานใคร..... อยู่บ้านเลขที่.....			
๒) ชื่อเล่น.....ชื่อ-นามสกุล..... เลขประชาชน..... เพศ.....อายุ.....ปี ลูกใครหลานใคร..... อยู่บ้านเลขที่.....			
๓) ชื่อเล่น.....ชื่อ-นามสกุล..... เลขประชาชน..... เพศ.....อายุ.....ปี ลูกใครหลานใคร..... อยู่บ้านเลขที่.....			
๔) ชื่อเล่น.....ชื่อ-นามสกุล..... เลขประชาชน..... เพศ.....อายุ.....ปี ลูกใครหลานใคร..... อยู่บ้านเลขที่.....			
๕) ชื่อเล่น.....ชื่อ-นามสกุล..... เลขประชาชน..... เพศ.....อายุ.....ปี ลูกใครหลานใคร..... อยู่บ้านเลขที่.....			
๖) ชื่อเล่น.....ชื่อ-นามสกุล..... เลขประชาชน..... เพศ.....อายุ.....ปี ลูกใครหลานใคร..... อยู่บ้านเลขที่.....			
๗) ชื่อเล่น.....ชื่อ-นามสกุล..... เลขประชาชน..... เพศ.....อายุ.....ปี ลูกใครหลานใคร..... อยู่บ้านเลขที่.....			

๒. ประเมินปัญหา (เรียงลำดับปัญหาในหมู่บ้าน/ชุมชน)

ประเด็นปัญหา	มีปัญหา	ไม่มีปัญหา	ลำดับปัญหา
อาชญากรรม (ลัก ขโมย ฯลฯ)			
ความยากจน หนี้สิน			
ยาเสพติด			
แหล่งน้ำบริโรค อูบโรค			
แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร			
ขยะ น้ำเสีย มลพิษ สิ่งแวดล้อม			
อื่น ๆ (ระบุ).....			

๓. ความต้องการ (เรียงลำดับความต้องการแก้ไขปัญหา)

ประเด็นความต้องการ	ลำดับปัญหา
แก้ไขปัญหาอาชญากรรม (ลัก ขโมย ฯลฯ)	
แก้ไขปัญหาความยากจน หนี้สิน	
แก้ไขปัญหายาเสพติด	
แก้ไขปัญหาแหล่งน้ำบริเวณ อุบโภาค	
แก้ไขปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	
แก้ไขปัญหาขยะ น้ำเสีย มลพิษ สิ่งแวดล้อม	
แก้ไขปัญหาอื่น ๆ (ระบุ) ๑.....	
๒.....	
๓.....	
๔.....	

๔. การประเมินความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชน

ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน		แหล่งข้อมูล
	ไม่มี	มี	
๔.๑ มีกลุ่มหรือองค์กรที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติดในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน เช่น คณะกรรมการหมู่บ้าน (โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการฯ อย่างเป็นทางการลายลักษณ์อักษร)			คณะกรรมการหมู่บ้าน/ ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน
๔.๒ กลุ่มหรือองค์กรที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติดประชุมกันอย่างน้อย เดือนละ ๑ ครั้ง			คณะกรรมการหมู่บ้าน/ ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน
๔.๓ มีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นลายลักษณ์อักษร และมีการประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน (ธรรมนูญหมู่บ้าน)			คณะกรรมการหมู่บ้าน/ ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน
๔.๔ การจัดตั้งกองทุนเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น กองทุนแม่ของแผ่นดิน หรือกองทุนอื่น ๆ ในหมู่บ้าน/ชุมชน ที่นำผลประโยชน์มาใช้แก้ไขปัญหายาเสพติด ฯลฯ			คณะกรรมการหมู่บ้าน/ ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน
๔.๕ กองทุนเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด มีผลการดำเนินงานที่เข้มแข็ง เช่น การระดมทุนต่อยอด			คณะกรรมการหมู่บ้าน/ ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน
๔.๖ มีการประชุมประชาคมเพื่อค้นหาและตรวจสอบผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด อย่างน้อย ๓ เดือน/ครั้ง			คณะกรรมการหมู่บ้าน/ ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน
๔.๗ มีการนำผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู			คณะกรรมการหมู่บ้าน/ ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน
๔.๘ มีการติดตามผล และให้ความช่วยเหลือผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟู เช่น การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ			คณะกรรมการหมู่บ้าน/ ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน
๔.๙ มีการควบคุมดูแลไม่ให้มีแหล่งมั่วสุมในพื้นที่/จัดกิจกรรมเชิงป้องกัน ยาเสพติด อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง			คณะกรรมการหมู่บ้าน/ ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน
๔.๑๐ มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดร่วมกับกิจกรรม สาธารณประโยชน์อื่น ๆ			คณะกรรมการหมู่บ้าน/ ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน

เกณฑ์การพิจารณาความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนด้านยาเสพติด

สถานะหมู่บ้าน/ชุมชน	เกณฑ์การพิจารณา
เข้มแข็งมาก : ๑	หมู่บ้าน/ชุมชนที่คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือเจ้าหน้าที่ หรือคนในหมู่บ้าน/ชุมชน มีความพยายามในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมาก <u>ผ่านตามเกณฑ์วัด ๘-๑๐ ตัวชี้วัด</u>
เข้มแข็งปานกลาง : ๒	หมู่บ้าน/ชุมชนที่คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือเจ้าหน้าที่ หรือคนในหมู่บ้าน/ชุมชน มีความพยายามในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดปานกลาง <u>ผ่านตามเกณฑ์วัด ๖-๗ ตัวชี้วัด</u>
เข้มแข็งน้อย : ๓	หมู่บ้าน/ชุมชนที่คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือเจ้าหน้าที่ หรือคนในหมู่บ้าน/ชุมชน มีความพยายามในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดน้อย <u>ผ่านตามเกณฑ์วัด ๑-๕ ตัวชี้วัด</u>

หมายเหตุ

๑. หมู่บ้าน/ชุมชนจะเป็นผู้ประเมินตนเอง (self-evaluation) เพื่อวัดความพยายามของคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือเจ้าหน้าที่ หรือคนในหมู่บ้าน/ชุมชนของตน ว่ามีความเข้มแข็งเพียงพอในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดหรือไม่ โดยใช้ดัชนีชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนด้านยาเสพติด

๒. หมู่บ้าน/ชุมชนที่ไม่มีผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่ต้องได้รับการบำบัด ให้ถือว่าผ่านตัวชี้วัดที่ ๔.๗ และ ๔.๘

๓. สถานะความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน (มาก/ปานกลาง/น้อย) สามารถปรับขึ้น/ลง/คงเดิมได้ตลอดเวลา โดยจะมีการประเมินปีละ ๒ ครั้ง ตามรอบที่กำหนด

๔. ผู้เสพ หมายถึง ผู้ที่เข้ายาเสพติดตามโอกาสที่พอจะหาได้ ไม่ถึงกับเสพทุกวัน สัปดาห์หนึ่ง ๓-๔ วัน และไม่มีอาการทางจิต

๕. ผู้ติดยา หมายถึง ผู้ที่เข้ายาเสพติดเป็นประจำ และใช้ในปริมาณมาก รวมทั้งผู้มีอาการทางจิตด้วย

๖. ผู้ค้า หมายถึง ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการค้ายาเสพติด แต่ไม่ได้เสพยาเสพติด

๗. ผู้ค้าและเสพ หมายถึง ผู้ค้าที่มีพฤติกรรมใช้สารเสพติดที่ตนค้าด้วย

ขั้นตอนการดำเนินงานขับเคลื่อน "ตำบลสีขาว ปลอดภัยยาเสพติด"

พื้นที่ดำเนินการ คือ หมู่บ้าน/ชุมชนในตำบลที่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด และหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีปัญหา ยาเสพติดจากการสำรวจหมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศของกระทรวงมหาดไทย โดยแบ่งการปฏิบัติเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

๑. ขั้นการเตรียมความพร้อมและสร้างการรับรู้

๑.๑ ให้ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด (ศอ.ปส.จ.) ประชุมคณะกรรมการศูนย์อำนวยการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินการ “ตำบลสีขาว ปลอดภัยยาเสพติด” ให้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ โดยกำหนดเป้าหมายให้พื้นที่ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ทำการประเมินหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อทราบสถานการณ์ ความรุนแรงของปัญหา แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการอำนวยการ สั่งการ กำกับติดตามการดำเนินการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ในภาพรวมของจังหวัด บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด และสั่งการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่อยู่ในการกำกับของผู้ว่าราชการจังหวัด

๑.๒ ให้ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ (ศป.ปส.อ.) ดำเนินการ ดังนี้

๑.๒.๑ จัดประชุมคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ เพื่อชี้แจงหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง และแนวทางดำเนินการ “ตำบลสีขาว ปลอดภัยยาเสพติด”

๑.๒.๒ แต่งตั้งชุดปฏิบัติการประจำตำบล ประกอบด้วย ปลัดอำเภอประจำตำบล เจ้าหน้าที่ตำรวจ พัฒนาการ เกษตรตำบล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ตามความเหมาะสม มอบหมาย หน้าที่ช่วยเหลือสนับสนุนคณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน

๑.๒.๓ ชี้แจงในที่ประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประจำเดือน ถึงขั้นตอนการประเมินหมู่บ้าน/ชุมชน ให้คำปรึกษา อำนวยการ สั่งการ กำกับติดตามการดำเนินการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในภาพรวมของอำเภอ บูรณาการร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ สั่งการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในการกำกับของนายอำเภอ

๑.๓ ให้ชุดปฏิบัติการประจำตำบล (ชปต.) ดำเนินการ ดังนี้

๑.๓.๑ ประชุมทีมงาน วางแผนการออกปฏิบัติ ทำความเข้าใจแนวทางการดำเนินงาน

๑.๓.๒ นำเข้าข้อมูลผ่านระบบรายงานความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนด้านยาเสพติด กรมการปกครอง จากเว็บไซต์ <https://drugreport.dopa.go.th/app/user/index.php> โดยให้ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดจังหวัด มอบหมายเจ้าหน้าที่ในการอนุมัติ Username/Password ให้แก่ชุดปฏิบัติการประจำตำบล ทุกตำบล ชุดละ ๑ Username เพื่อใช้ในการนำเข้าข้อมูลผลการประเมินหมู่บ้าน/ชุมชน

๑.๓.๓ ตรวจสอบกลไกคณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน ให้ถูกต้องครบถ้วนตามโครงสร้างให้เป็นปัจจุบัน และประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อชี้แจงแนวทางปฏิบัติ

๒. ขั้นการปฏิบัติ

๒.๑ การดำเนินงานระดับหมู่บ้าน/ชุมชน โดยดำเนินการ ดังนี้

๒.๑.๑ สำหรับหมู่บ้านที่มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้ใช้กลไกคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ส่วนชุมชนที่ไม่มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการชุมชนตามหลักเกณฑ์ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นกลไกรับผิดชอบ

๒.๑.๒ ให้คณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน กำหนดวันจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน โดยแจ้งให้ชุดปฏิบัติการ ประจำตำบลทราบล่วงหน้า เพื่อแจ้งให้ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคประชาสังคม และองค์กร ประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน เข้าร่วมเวทีประชาคม ซึ่งในการประชาคมดังกล่าวมีหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

๒.๑.๒.๑ จะต้องมีครัวเรือนที่อาศัยอยู่จริงอย่างน้อยครัวเรือนละ ๑ คน เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของครัวเรือนที่อาศัยอยู่จริง

๒.๑.๒.๒ กรณีเรื่องใดที่ต้องลงมติในเรื่องใดให้ใช้เสียงข้างมาก โดยแต่ละครัวเรือนมีสิทธิลงคะแนนเสียง ๑ คะแนน

๒.๑.๒.๓ ให้ราษฎรผู้เข้าร่วมประชุม ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

๒.๑.๒.๔ มติที่ประชุมต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย และระเบียบของทางราชการ

๒.๑.๓ ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือประธานคณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นประธานการประชุม โดยมีชุดปฏิบัติการประจำตำบลเป็นที่ปรึกษา ร่วมกันสำรวจข้อมูลหมู่บ้าน/ชุมชน ตามแบบสำรวจประเมินหมู่บ้าน/ชุมชน ให้ครบถ้วน ถูกต้องตามข้อเท็จจริง ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๓ และส่งมอบแบบสำรวจประเมินหมู่บ้าน/ชุมชน ให้แก่ชุดปฏิบัติการประจำตำบล นำไปดำเนินการต่อไป

๒.๑.๔ ให้มีการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อตรวจสอบข้อมูลผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และพื้นที่เสี่ยงเป็นประจำทุกเดือน

๒.๒ การดำเนินงานระดับตำบล โดยชุดปฏิบัติการประจำตำบล (ขปต.) ดำเนินการ ดังนี้

๒.๒.๑ เข้าร่วมประชุมตามวันที่กำหนด ชี้แจงวัตถุประสงค์ แนวทางการปฏิบัติ และสร้างความเข้าใจแบบสำรวจประเมินหมู่บ้าน/ชุมชน

๒.๒.๒ วิเคราะห์ ทบทวนข้อมูลจากแบบสำรวจประเมินฯ ของแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชนให้ถูกต้องสมบูรณ์ หากเห็นว่าข้อมูลที่ได้ไม่สมบูรณ์ จะต้องลงไปสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมให้ครบถ้วนสมบูรณ์และถูกต้อง

๒.๒.๓ นำเข้าข้อมูลของแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชนผ่านระบบรายงานความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนด้านยาเสพติด กรมการปกครอง จากเว็บไซต์ <https://drugreport.dopa.go.th/app/user/index.php> โดยนำเข้าข้อมูลให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

๒.๒.๔ ประมวลผลข้อมูลจากระบบรายงานความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนด้านยาเสพติด กรมการปกครอง ซึ่งจะทำให้ทราบสถานะของหมู่บ้าน/ชุมชนด้านต่าง ๆ ได้แก่

๒.๒.๔.๑ ปัญหาในภาพรวมของหมู่บ้าน/ชุมชน ตามลำดับความรุนแรงของปัญหารุนแรง (แดง) ปานกลาง (เหลือง) เบาบาง (เขียว) และไม่มีปัญหา (ขาว)

๒.๒.๔.๒ สภาพปัญหายาเสพติดของแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชน จำนวนผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (ผู้ค้า ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด รวมทั้งพฤติกรรม) ผู้ผ่านการบำบัดรักษา และพื้นที่เสี่ยง ได้แก่ โรงเรียน สถานประกอบการ ศาสนสถาน และแหล่งมั่วสุมต่าง ๆ

๒.๒.๕ วิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และพื้นที่เสี่ยง โดยมีแนวทางดำเนินงานดังต่อไปนี้

๒.๒.๕.๑ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

(๑) ผู้ค้า ดำเนินการการบังคับใช้กฎหมาย หรือกดดันให้เลิกพฤติกรรม ในกรณีไม่พบหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินการตามกฎหมาย ใช้มาตรการทางสังคม

(๒) ผู้เสพ ดำเนินการคัดกรองตามแบบ V๒ เพื่อคัดแยกอาการ โดยแยกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ ผู้ใช้ ผู้เสพ และผู้ติด

(๒.๑) การดำเนินการต่อผู้ใช้ บำบัดโดยการพบบุคลากรทางการแพทย์เพื่อทำ BA (Brief Advice) หรือ BI (Brief Intervention)

(๒.๒) การดำเนินการต่อผู้เสพ ให้บำบัดโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (CBTx) หรือค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

(๒.๓) การดำเนินการต่อผู้ติด ให้บำบัดโดยโรงพยาบาลชุมชน หรือโรงพยาบาลเฉพาะทาง หรือมาตรการทางเลือก (Harm Reduction)

/(๓) กลุ่มเสี่ยง...

(ก) กลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ใช้มาตรการเฝ้าระวัง สร้างการรับรู้ถึงโทษพิษภัยของยาเสพติด ประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการสร้างกิจกรรมเชิงบวก เช่น ดนตรี กีฬา จิตอาสา เพื่อเปลี่ยนกลุ่มเสี่ยงให้เป็นพลัง

(ข) ผู้ผ่านการบำบัดรักษา ให้มอบหมายกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านคนใดคนหนึ่ง หรืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ทำหน้าที่ติดตาม ดูแล ให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติ และไม่ให้กลับมาเสพยาอีกสำหรับผู้ที่มีอาชีพอยู่แล้ว ส่วนผู้ผ่านการบำบัดที่ไม่มีอาชีพ หรือต้องการการศึกษา ให้ประสานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการฝึกอาชีพ เช่น สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน สถาบันเทคโนโลยีต่าง ๆ หากต้องการการศึกษาให้ประสานหน่วยงานทางการศึกษา

๒.๒.๕.๒ พื้นที่เสี่ยง ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียน วัด ศาสนสถาน สถานประกอบการ แหล่งมั่วสุมต่าง ๆ โดยแยกเป็นพื้นที่ที่มีผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และพื้นที่ที่ไม่มีผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

(๑) พื้นที่ที่มีผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้ใช้มาตรการบังคับใช้กฎหมาย ผู้ค้า จับกุมหรือกดดันให้เลิกพฤติกรรม ใช้มาตรการทางสังคม ส่วนผู้เสพยาส่งเข้ารับการบำบัดตามความเหมาะสม

(๒) พื้นที่ที่ไม่มีผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้ใช้มาตรการในการเฝ้าระวัง โดยให้หมู่บ้านจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ชุมชนจัดตั้งชุดอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ทำหน้าที่เข้าเวรยามรักษาความสงบเรียบร้อย สร้างพื้นที่ปลอดภัยในโรงเรียน ศาสนสถาน แหล่งมั่วสุมต่าง ๆ

๒.๒.๖ รายงานผลการสังเคราะห์ปัญหาให้ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ (ศป.ปส.อ.) ทราบ

๒.๒.๗ ติดตามผลการดำเนินการต่อบุคคล และพื้นที่เป้าหมายอย่างต่อเนื่องทุกเดือน เพื่อบันทึกการเปลี่ยนแปลงในระบบรายงานความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนด้านยาเสพติด กรมการปกครอง

๒.๓ การดำเนินงานระดับอำเภอ โดยศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ (ศป.ปส.อ.) ให้ดำเนินการดังนี้

๒.๓.๑ จัดประชุมคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ (ศป.ปส.อ.) เพื่อพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติด ตามข้อมูลที่ได้รับจากชุดปฏิบัติการประจำตำบลแต่ละตำบล

๒.๓.๒ จัดทำแผนที่ปัญหาเสพติดในภาพรวมของอำเภอ และแยกเป็นรายตำบล/หมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อให้เห็นว่าหมู่บ้านใด ตำบลใด มีผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และมีพื้นที่เสี่ยง

๒.๓.๓ ดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติด โดย

๒.๓.๓.๑ จัดทำแผนแก้ไขปัญหาเสพติด และสั่งการ มอบหมาย ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รับผิดชอบผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดรายบุคคล และพื้นที่เสี่ยงแต่ละประเภท

๒.๓.๓.๒ กำกับติดตาม อำนวยความสะดวก สนับสนุนหน่วยงานที่รับผิดชอบ ให้มีการรายงานผลการดำเนินงานเดือนละ ๑ ครั้ง

๒.๓.๓.๓ ปรับปรุงข้อมูลความคืบหน้าผลการดำเนินการให้เป็นปัจจุบันประจำทุกเดือน

๒.๔ การดำเนินงานในระดับจังหวัด โดยศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด (ศอ.ปส.จ.) ให้ดำเนินการดังนี้

๒.๔.๑ ประมวลผลข้อมูลสถานะความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อให้ได้ภาพรวมของปัญหาเสพติดทั้งจังหวัด

๒.๔.๒ สั่งการ มอบหมาย และประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาของหน่วยงานระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน/ชุมชน

๒.๔.๓ กำกับติดตามผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเสพติด ทั้งในระดับผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และพื้นที่เสี่ยง ให้เป็นปัจจุบันทุกเดือน เพื่อรายงานผลการดำเนินงานให้ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงมหาดไทย (ศอ.ปส.มท) ทราบ

๓. **ชั้นการรายงานผลและการกำกับติดตามผลการดำเนินงาน**

กระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง ผู้ตรวจราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และผู้ตรวจราชการกรมการพัฒนาชุมชน ออกติดตามการดำเนินงาน ในเขตรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจ

คณะกรรมการหมู่บ้าน

๑. ที่มา

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้าง บทบาท อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ (ฉบับที่ ๑๑ พ.ศ. ๒๕๕๑)

๒. รูปแบบของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.)

คณะกรรมการหมู่บ้านมีกรรมการหมู่บ้าน ๒ ประเภท คือ

๒.๑ กรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่งประกอบด้วย (๑) ผู้ใหญ่บ้าน (๒) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน (๓) สมาชิกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาในหมู่บ้าน (๔) ผู้นำหรือผู้แทนองค์กรในหมู่บ้าน

๒.๒ กรรมการหมู่บ้านโดยการเลือก ได้แก่ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งราษฎรมีสิทธิเลือก ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้เลือก กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีจำนวน ๒-๑๐ คน โดยที่ประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้กำหนดจำนวนที่พึงมีในหมู่บ้าน

๓. การได้มาและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการหมู่บ้าน

ผู้นำกลุ่มที่มีสิทธิเป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง คือ

๓.๑ กลุ่มบ้านตามประกาศของนายอำเภอ

๓.๒ กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มกิจกรรมที่มาจากความร่วมมือของสมาชิกที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย

๓.๓ กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มกิจกรรมที่มาจากความร่วมมือกันของสมาชิก หรือตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม และต้องมีลักษณะ ดังนี้

๓.๓.๑ มีสมาชิกไม่น้อยกว่า ๒๐ คน

๓.๓.๒ สมาชิกกลุ่มไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้าน

๓.๓.๓ เป็นกลุ่มที่มีการดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้านอย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ เดือน และ

๓.๓.๔ เป็นกลุ่มที่มีกฎระเบียบที่กำหนดไว้ชัดเจน และต้องเกิดจากสมาชิกร่วมกันกำหนด

๔. โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะทำงานของกรรมการหมู่บ้าน

คณะทำงานด้านต่าง ๆ ของคณะกรรมการหมู่บ้านมีทั้งหมด ๗ ด้าน ประกอบด้วย

๔.๑ ด้านอำนวยการ มีประธานกรรมการหมู่บ้านเป็นหัวหน้าคณะทำงาน มีหน้าที่งานธุรการ การจัดประชุม การรับจ่ายและเก็บรักษาเงิน การประชาสัมพันธ์ การประสานงาน การจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน

๔.๒ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย มีกรรมการหมู่บ้านผู้ซึ่งเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้าคณะทำงาน มีหน้าที่ส่งเสริมให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตย วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ให้ราษฎรปฏิบัติตามกฎหมายฯ การสร้างความเป็นธรรมและประนีประนอมข้อพิพาท ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ดูแลรักษาทหาร์พินอินเป็นสาธารณประโยชน์ การป้องกันบรรเทาสาธารณภัย

๔.๓ ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน มีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของหมู่บ้าน การติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาหมู่บ้าน

๔.๔ ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ มีหน้าที่ส่งเสริมการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการประกอบอาชีพ การผลิต และการตลาด

๔.๕ ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข มีหน้าที่พัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและคนพิการ สงเคราะห์ผู้ยากไร้ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการสาธารณสุข

๔.๖ ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญา

๔.๗ ด้านอื่น ๆ ที่คณะกรรมการหมู่บ้านเสนอ และนายอำเภอเห็นชอบ

๕. ที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.)

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุม ของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้าน ประกอบด้วย

๕.๑ ปลัดอำเภอประจำตำบล

๕.๒ กำนัน

๕.๓ นายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

๕.๔ นายอำเภออาจแต่งตั้งข้าราชการที่ปฏิบัติงานในตำบลหรือหมู่บ้านนั้น หรือบุคคลอื่นใดที่คณะกรรมการหมู่บ้านเห็นสมควรเพิ่มเติมก็ได้

ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.)

๑. ภารกิจ/อำนาจหน้าที่ของชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน

ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน หรือเรียกโดยย่อว่า “ชรบ.” เป็นหน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน ซึ่งประกอบด้วยราษฎรอาสาสมัครในพื้นที่ที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน และได้รับการแต่งตั้งจากนายอำเภอให้ปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน และมีฐานะเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งกรรมการปกครองได้จัดฝึกอบรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ (พรส.) และราษฎรที่สมัครใจในหมู่บ้าน จำนวนหมู่บ้านละ ๓๐ คน จัดตั้งเป็นกองกำลังประชาชนในรูปแบบของราษฎรชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน

๒. ที่มาของชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของหน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ ขอ ๓

“หน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน” หมายความว่า หน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง และให้หมายความรวมถึง ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านตามระเบียบนี้

“ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน” หมายความว่า ราษฎรอาสาสมัครในพื้นที่ที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากนายอำเภอให้ปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน และให้เป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่เรียกโดยย่อว่า “ชรบ.”

๓. คุณสมบัติของชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน

คุณสมบัติของชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน อย่างน้อยต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

๓.๑ มีสัญชาติไทย

๓.๒ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสามารถเข้ารับการฝึกอบรมได้

๓.๓ มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในหมู่บ้านนั้นไม่น้อยกว่าสามเดือน

๓.๔ เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๕ เป็นผู้มีความประพฤติดี

๔. โครงสร้างและการจัดหน่วยชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน

๔.๑ ในอำเภอหนึ่งให้มีกองพันหน่วยรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน โดยมีนายอำเภอเป็นผู้บังคับกองพันหน่วยรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน และมีปลัดอำเภอ นายตำรวจชั้นสัญญาบัตร และข้าราชการในพื้นที่ตามที่นายอำเภอแต่งตั้ง เป็นรองผู้บังคับกองพันหน่วยรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านฝ่ายยุทธการและการข่าว ฝ่ายกิจการมวลชน ฝ่ายกำลังพล และส่งกำลังบำรุง และฝ่ายสื่อสารและงบประมาณ

๔.๒ ในตำบลหนึ่งให้มีกองร้อยชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน โดยมีปลัดอำเภอประจำตำบลเป็นผู้บังคับกองร้อยชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน และมีข้าราชการอื่นตามที่นายอำเภอแต่งตั้งเป็นรองผู้บังคับกองร้อยชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านฝ่ายยุทธการและการข่าว ฝ่ายกิจการมวลชน ฝ่ายกำลังพลและส่งกำลังบำรุง และฝ่ายสื่อสารและงบประมาณ โดยให้กำนันในตำบลนั้น เป็นผู้ช่วยผู้บังคับกองร้อยชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน

๔.๓ ในหมู่บ้านหนึ่งให้มีหมวดชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้บังคับหมวดชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ทหาร ตำรวจ หรือสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน จำนวนสองคนเป็นเจ้าหน้าที่โครง ทำหน้าที่

/เป็นผู้ช่วย...

เป็นผู้ช่วยผู้บังคับหมวดชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ในหมวดชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านให้แบ่งการปกครอง บังคับบัญชาออกเป็นอย่างน้อยสองหมู่ เรียกว่า “หมู่ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านที่ ๑ หมู่ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านที่ ๒ และหมู่ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านที่..... ตามลำดับต่อไป” โดยมีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้บังคับหมู่ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน และหมู่ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านให้มีจำนวนไม่น้อยกว่า ๗ คน แต่ไม่เกิน ๑๕ คน ตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากอัตรากำลังพลและสถานการณ์ในพื้นที่

๕. อำนาจหน้าที่ของชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน

ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน มีหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่น ในการปฏิบัติหน้าที่ที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือเจ้าพนักงานอื่นได้ร้องขอ โดยให้ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือได้ในเรื่องดังต่อไปนี้

- ๕.๑ อยู่เวรยามรักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน
- ๕.๒ ตรวจสอบตราหน้ารักษาความสงบเรียบร้อย
- ๕.๓ สืบสวนหาข่าวพฤติกรรมอันอาจเป็นภัยอันตรายต่อความมั่นคงหรือความสงบเรียบร้อย
- ๕.๔ เผ่าระวังรักษาสถานที่สำคัญ ตั้งจุดตรวจจุดสกัด ตรวจสอบบุคคลและยานพาหนะที่ผ่านเข้า-ออกหมู่บ้าน
- ๕.๕ รายงานเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นในพื้นที่ให้ผู้บังคับบัญชาทราบ
- ๕.๖ ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญาและการก่อความไม่สงบเรียบร้อยในพื้นที่
- ๕.๗ ตรวจสอบบุคคลหรือยานพาหนะ ซึ่งมีเหตุสงสัยตามสมควรว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหรือได้มา โดยกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐาน แต่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้น ยึดสิ่งของหรืออาวุธที่ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาโดยได้กระทำความผิด หรือซึ่งมีไว้เป็นความผิดตามกฎหมาย ให้รายงานไปยังผู้บังคับบัญชาใกล้เคียงโดยเร็ว
- ๕.๘ จับผู้กระทำความผิดซึ่งหน้าตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และควบคุมตัวผู้ถูกจับ ส่งผู้บังคับบัญชาใกล้เคียงโดยเร็ว หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
- ๕.๙ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- ๕.๑๐ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๖. ภารกิจหลัก

๖.๑ จัดเวรยามเพื่อดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยหมู่บ้าน จัดตั้งจุดตรวจจุดสกัด และการเฝ้าตรวจติดตามจุดล่อแหลมในบริเวณหมู่บ้าน เผ่าระวังรักษาสถานที่สำคัญ ตรวจสอบบุคคลและยานพาหนะที่ผ่านเข้า-ออกหมู่บ้าน

๖.๒ การสนธิกำลังกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย

๗. ภารกิจเสริม

- ๗.๑ เป็นแกนนำหรือผู้ช่วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สนับสนุนขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการตามนโยบายรัฐบาล
- ๗.๒ การทำงานเชิงรุกในการเข้าถึง ช่วยเหลือประชาชนในตำบล/หมู่บ้าน
- ๗.๓ ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับหน่วยงาน สว่นราชการที่ดำเนินการในพื้นที่ของตำบล/หมู่บ้าน